

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	39897 Болгарська мова і література та англійська мова
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	035 Філологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39897
Назва ОП	Болгарська мова і література та англійська мова
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.032 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - болгарська
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Лещенко Ганна Веніамінівна, Васирина Катерина Миколаївна, Смаглій Валерія Михайлівна, Медведь Валентина Валентинівна, Попович Анжеліка Станіславівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	15.02.2024 р. – 17.02.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/10194/view
Програма візиту експертної групи	blob: https://office.naqa.gov.ua/f20fc67e-ad00-404e-ac8d-656d9c4a1328

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Під час акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми (далі – ОП) «Болгарська мова і література та англійська мова» спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.032 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (далі - КНУ імені Тараса Шевченка) експертна група (далі – ЕГ) пересвідчилася, що зміст ОП та її реалізація відповідають визначеним критеріям оцінювання якості освіти. ОП вдало поєднує багаторічні традиції викладання болгарської мови, літератури, історії та культури в КНУ імені Тараса Шевченка та новітні підходи вивчення філологічних дисциплін. Вона є втіленням законодавчо закріпленого вектора європейського розвитку України. На ОП існує унікальна практика поєднання болгарської, англійської та другої слов'янської (чеська/сербська/хорватська/словенська) мов, наявний потужний українознавчий складник, достатній рівень міжнародної академічної мобільності викладачів і студентів. ОП зорієнтована на діяльність здобувачів вищої освіти, пов'язану з аналізом, творенням (зокрема перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації слов'янськими та англійською мовами. КНУ імені Тараса Шевченка продемонстрував готовність реагувати на виклики часу (оновлення матеріально-технічної бази, локальних документів ЗВО, підвищення професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників (далі – НПП), «включене» навчання здобувачів, робота в малих групах, міждисциплінарність ОК та ін.), створювати безпечне освітнє середовище для здобувачів та науково-педагогічних працівників. Методи та форми навчання на ОП сприяють реалізації студентозорієнтованого підходу, принципів академічної свободи, дають змогу досягти мети й ПРН. ЕГ відзначає високий рівень міжнародної активності викладачів і студентів, діяльність викладачів як перекладачів-практиків, тісні зв'язки з випускниками. Здобувачі зацікавлені в засвоєнні нових знань і набутті загальних і фахових компетентностей. За результатами проведених під час акредитаційної експертизи робочих зустрічей, аналізу наданих матеріалів і відкритих джерел, ЕГ висновок про відповідність критеріїв оцінювання ОП установленим вимогам щодо якості освітньої програми за рівнем В. Виявлені недоліки не є суттєвими, оскільки не перешкоджають провадженню освітнього процесу, а лише окреслюють напрями подальшого вдосконалення ОП, зокрема стосовно урахування додаткових можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, посилення співпраці зі стейкхолдерами, підвищення публікаційної активності окремих викладачів, розширення баз фахово-виробничої практики, покращення навчально-методичного забезпечення ОК, проведення регулярного моніторингу ОП та ін.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ЕГ вважає сильними сторонами й позитивними практиками ОП такі: употужнення ОП через введення загальногуманітарного складника з достатнім кредитним виміром, зокрема ОК українознавчого спрямування; вивчення двох слов'янських мов (болгарської та другої слов'янської мови - чеської/сербської/хорватської/словенської) та іноземної (англійської) мови; збалансованість ОП через опанування здобувачами вищої освіти загальнофілологічних, лінгвістичних, літературознавчих, країнознавчих, фольклористичних і перекладознавчих навчальних дисциплін та вираженість кредитного розподілу між цими блоками; актуальність і повсякчасне оновлення змістового наповнення вибіркового ОК; наявність зрозумілих правил прийому на навчання, які враховують особливості ОП; чіткість та структурованість правил визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО та у неформальній освіті; існування потужної системи міжнародної співпраці; інтернаціоналізація освітньої діяльності (широка мережа організацій-партнерів у проєктах міжнародного співробітництва на рівні ЗВО, академічна мобільність викладачів і здобувачів); налагодження практики сприяння професійному розвитку викладачів через програми КНУ імені Тараса Шевченка та заходи з підвищення кваліфікації; функціонування Центру болгарської мови, історії та культури як навчально-методичної бази для здобувачів ОП; наявність безпечного освітнього середовища; реалізування концепції інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей».

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Формулювання мети ОП без окреслення спеціалізації 035.032 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська. 2. Відсутність віддзеркалення в СЛС логічної послідовності опанування ОК і зв'язків між ними. 3. Відсутність на сайті випускової кафедри анотацій/робочих програм ОК вибіркового блоку 2. 4. Недостатня кількість баз для проходження фахово-виробничої практики. 5. Virізнення з-поміж навчальних занять окремих ОК лише лекцій. 6. Недостатня поінформованість здобувачів про платформи для здобуття інформальної/неформальної освіти та можливості перезарахування отриманих результатів. 7. Недоліки в оформленні рекомендованих джерел у РП. 8. Відсутність у вільному доступі програм комплексних підсумкових іспитів. 9. Обмеженість форм популяризування академічної доброчесності. 10. Відсутність практики залучення представників роботодавців та професіоналів-практиків до аудиторних занять. 11. Недостатній рівень публікаційної активності окремих НПП. 12. Відсутність єдиної/кількох навчальних платформ для організації онлайн-навчання й самостійної роботи здобувачів. 13. Відсутність на сайті ЗВО результатів актуальних опитувань стейкхолдерів. 14. Розміщення проєкту ОП-2024 без супровідної інформації та його невідповідність вимогам локальних документів ЗВО. Рекомендації для подальшого вдосконалення ОП: 1. У меті ОП чітко окреслити спеціалізацію 035.032 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська. 2. Увіразнити в СЛС логічну взаємопов'язаність і послідовність вивчення

ОК. 3. Удоступнити анотації/робочі програми ОК вибіркового блоку 2. 4. Розширити кількість баз для проходження фахово-виробничої практики. 5. Перерозподілити навчальні заняття з окремих ОК. 6. Підвищувати рівень поінформованості здобувачів про платформи для здобуття інформальної/неформальної освіти та можливості перезарахування отриманих результатів. 7. Усунути недоліки в оформленні рекомендованих джерел у РП. 8. Оприлюднити програми комплексних підсумкових іспитів. 9. Активізувати залучення здобувачів до заходів із академічної доброчесності. 10. Залучати стейкхолдерів до проведення аудиторних занять. 11. Активізувати публікаційну активність НПП. 12. Розглянути можливості щодо впровадження єдиної/кількох навчальних платформ віддаленого доступу. 13. Висвітлювати результати актуальних опитувань стейкхолдерів, що відбуваються під час щорічного моніторингу. 14. Привести проєкт ОП у відповідність із локальними документами ЗВО й оприлюднювати перелік змін до ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі освітньої програми «Болгарська мова і література та англійська мова» сформульовано відповідно до профілю спеціальності: «Підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі слов'янської філології та англійської мови, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням (зокрема перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації слов'янськими та англійською мовами». Водночас варто було б виразніше окреслити в меті спеціалізацію 035.032 «Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – болгарська». Мета програми корелює зі Стратегічним планом розвитку Університету на період 2018-2025 рр. (нова редакція від 14 грудня 2022 р.) (<http://surl.li/eqld>), який визначає серед основних функцій КНУ імені Тараса Шевченка формування національної еліти України, підготовку висококваліфікованих кадрів для наукових, освітніх та виробничих установ, сприяння євроінтеграції України, її гармонійне входження у світовий економічний простір як рівноправного партнера. Мета ОП співвідносна з місією Навчально-наукового інституту філології (далі – ННІФ) КНУ імені Тараса Шевченка, сформульованою у Програмі розвитку ННІФ КНУ імені Тараса Шевченка на 2020-2025 рр.: бути авторитетним центром підготовки філологів, де колективи кафедр втілюють свої найамбітніші ідеї у співпраці з різними групами стейкхолдерів (<http://surl.li/qmnb>). Унікальність ОП виражається у можливості поєднувати ґрунтовну теоретичну підготовку в сфері філології та набувати практичні навички спілкування двома слов'янськими та англійською мовами. До того ж поєднання традицій викладання болгаристичних дисциплін з новітніми підходами до вивчення болгарської мови і літератури також надає переваги випускникам у процесі подальшого працевлаштування. Перевагами навчання за ОП є програмне міжнародне стажування в університеті-партнері, а також викладання з третього семестру фахових дисциплін болгарською і англійською та другою слов'янською (хорватською/чеською/сербською/словенською – на вибір студента) мовами. Проректор з науково-педагогічної роботи Гожик А.П. наголосив на важливості цієї ОП для задоволення потреб суспільства у висококваліфікованих фахівцях у сфері болгаристики. Він підкреслив, що менеджмент ЗВО усвідомлює надзвичайну актуальність цієї ОП та враховує неможливість набору чисельних потоків на навчання, тож і надалі надаватиме цій ОП всебічну підтримку в межах реалізації пріоритетних напрямів діяльності ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

На етапі розроблення та формулювання цілей та ПРН ОП враховувався багаторічний досвід підготовки фахівців за ОП «Болгарська мова і література та переклад; українська мова та література» у КНУ імені Тараса Шевченка та викладання слов'янських мов у Львівському національному університеті ім. Івана Франка, Софійському університеті ім. Св.Климентя Охридського. На етапі проектування ОП залучалися здобувачі освіти і випускники попередньої ОП, які звернули увагу ЕГ на те, що чинниками їхнього успішного працевлаштування стали ґрунтовна філологічна підготовка, вільне володіння болгарською мовою, знання з болгарської літератури, історії культури, а також компетентності, набуті в процесі «включеного навчання» за програмою Еразмус+ в Софійському університеті. На сайті ОП розміщено відгуки випускників (<http://surl.li/qlpzy>) про позитивні практики ОП. Випускники наголошували на врахуванні в ОП пропозицій щодо доповнення болгаристичних ОК перекладацькими аспектами, які сприятимуть підвищенню конкурентної здатності майбутніх випускників. Результатом цього стало впровадження ОК 10, 20, 21, перекладацької практики з відривом від теоретичного навчання і вибіркового блоку

«Болгаристика: міжнародна комунікація і переклад». У процесі зустрічей із ЕГ випускники, які працюють у різних сферах міжнародного співробітництва, відзначили високу ефективність комбінування слов'янських та англійської мов, а також зауважили, що у своїй діяльності спираються на знання всіх мов, опанованих під час навчання за ОП. На проектування цілей та ПРН ОП впливали й роботодавці, які під час фокус-груп підкреслювали важливість ОП, її актуальність, зможу вільного володіння слов'янськими (болгарською та другою мовами) та англійською, наявність ґрунтовних знань соціокультурної проблематики для забезпечення потреб ринку праці у висококваліфікованих фахівцях-мовознавцях, для розвитку українсько-болгарських відносин у різних сферах міжнародної діяльності. До процесу розроблення ОП залучали представників академічної спільноти, враховували конструктивні міркування НПП кафедри слов'янської філології, які висловлювали побажання щодо удосконалення ОП: запровадження англійської мови до переліку опановуваних мов, перегляд блоків вільного вибору студента. Свої поради стосовно формування структури ОП висловив у рецензії провідний спеціаліст відділу слов'янських мов Інституту мовознавства ім. О.О.Потебні НАНУ. Стейкхолдери висловлюють пропозиції щодо визначення цілей ОП та формулювання ПРН переважно у процесі неформального спілкування (під час занять, особистих бесід, участі у наукових конференціях тощо). Однак вони позбавлені можливості відстежувати динаміку прийняття/ відхилення таких пропозицій.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У процесі формулюванні цілей та ПРН ОП члени проєктної групи спиралися на стандарт вищої освіти за спеціальністю "Філологія" першого (бакалаврського) рівня, відтак забезпечили відповідність ОП галузевому контексту. Всі ПРН відповідають стандарту вищої освіти і конкретизуються щодо мов, які вивчаються. Укладачі ОП зважали й на потреби ринку праці, загальні тенденції щодо євроінтеграційної політики України, розширення співпраці між Україною та Болгарією, підсилення попиту на українсько-болгарських перекладачів, а також на відгуки працедавців та випускників попередньої ОП «Болгарська мова і література та переклад; українська мова та література». Це дозволило сформулювати ПРН так, щоб забезпечити формування у випускників актуальних теоретичних знань та практичних навичок, необхідних фахівцю-болгаристу для роботи в різних сферах діяльності із забезпечення міжкультурної комунікації двома слов'янськими та англійською мовами, та на викладацьких посадах. ОП зорієнтовано на міжрегіональний та міжнародний контексти, адже випускники ОП, які є представниками різних регіонів України, отримують широкі можливості для працевлаштування в міжнародних установах як в Україні, так і за її межами. На це під час зустрічей з ЕГ звертали увагу представники різних фокус-груп (випускники, роботодавці, менеджмент ЗВО, гарант та ін.). Під час формулювання цілей та ПРН ОП враховано досвід Львівського національного університету імені Івана Франка та Софійського університету імені Св.Климентя Охридського, з яким КНУ імені Тараса Шевченка має довготривалий договір про співпрацю. Під час проходження стажування в Інституті мовознавства ім.О.О.Потебні гарант ОП мала змогу обговорити перспективи удосконалення та оновлення ОП. За словами гаранта, ці дискусії допомогли остаточно сформувати два блоки вільного вибору дисциплін «Болгаристика: міжкультурна комунікація і переклад» та «Мова і література в духовному житті суспільства (болгаристика)».

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ПРН, визначені в ОП «Болгарська мова і література та англійська мова», повністю відповідають стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія для першого (бакалаврського рівня освіти) (наказ МОН України №869 від 20.06.2019 р.). Водночас перелік ПРН розширено визначеними результатами навчання двох вибіркового блоків: «Болгаристика: міжкультурна комунікація і переклад» (ПРН20.1.Визначати способи подолання труднощів перекладу з болгарської на українську мову; ПРН21.1.Аналізувати структурні компоненти творів болгарських письменників різних епох; ПРН22.1.Застосовувати знання рецепції болгарської літератури в Україні) та «Мова і література в духовному житті суспільства (болгаристика)» (ПРН20.2.Аналізувати й інтерпретувати факти болгарської мови і літератури у зв'язку з культурою болгарського народу; ПРН21.2.Визначати місце і роль літературних напрямків і творів у контексті розвитку болгарської культури; ПРН22.2.Аналізувати комунікативні стратегії, що використовуються у мовленнєвій діяльності, засобах масової інформації, масовій літературі).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильних сторін за критерієм не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Відсутність формалізованого зворотного зв'язку щодо врахування/ відхилення пропозицій стейкхолдерів стосовно визначення цілей ОП та формулювання ПРН. Рекомендуємо гаранту ОП в процесі наступного її оновлення оприлюднювати на сайті ЗВО інформацію щодо врахування/відхилення пропозицій стейкхолдерів стосовно визначення цілей ОП та формулювання ПРН для забезпечення можливості ознайомлення широкої громадськості.
2. Формулювання мети ОП без урахування спеціалізації 035.032 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська». Рекомендуємо гаранту ОП та проєктній групі в процесі затвердження нової редакції ОП-2024 виразніше окреслити в меті спеціалізацію 035.032 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП в основному відповідає вимогам підкритеріїв 1.1, 1.2, 1.3, 1.4. Мета ОП сформульована відповідно до Стратегічного плану розвитку КНУ імені Тараса Шевченка та корелює із місією ННІФ КНУ імені Тараса Шевченка. Визначення ПРН відбувалося у тісній співпраці з різними групами стейкхолдерів та з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого контексту, на основі вивчення досвіду викладання за аналогічними ОП у ЗВО України та зарубіжних країн. Здобувачі освіти, які навчаються за ОП, мають змогу досягти всіх ПРН, визначених стандартом вищої освіти. Однак, у формулюванні мети ОП виразно не окреслено спеціалізацію 035.032 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська», а стейкхолдери не мають формалізованого зворотного зв'язку щодо врахування або відхилення їхніх пропозицій стосовно визначення цілей ОП та формулювання ПРН.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП «Болгарська мова і література та англійська мова» (протокол ученої ради КНУ імені Тараса Шевченка №4 від 02.12.2019 р., введено в дію наказом ректора №545-32 від 25.08.2020 р.) і навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти (протокол вченої ради Інституту філології №1 від 10.09.2020 р., затверджено ректором 14.09.2020 р.) відповідають чинному законодавству України (ст. 5, ч. 4 ЗУ «Про вищу освіту») щодо організації навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти та стандарту вищої освіти спеціальності 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН України за №869 від 20.06.2019 р.). Обсяг ОП становить 240 кредитів. Обов'язкових ОК, спрямованих на формування загальних і фахових компетентностей, визначених стандартом вищої освіти, - 180 кред. (75%): цикл загальної підготовки – 19 кред., цикл професійної та практичної підготовки – 161 кред. Обсяг ОК вільного вибору – 60 кред. (25%): вибірковий блок 1 «Болгаристика: міжкультурна комунікація і переклад» та вибірковий блок 2 «Мова і література в духовному житті суспільства (болгаристика)». У структурі аудиторних годин (3119 год.) на лекції припадає 50% (1551 год.), на практичні заняття – 38% (1194 год.), семінарські заняття – 12% (358 год.). В ОП відведено 8 кред. на практичну підготовку (фахово-виробнича практика з відривом), 2 кред. – виконання курсової роботи зі спеціальності, 8 кред. – на виконання кваліфікаційної роботи бакалавра. Форма атестації здобувачів вищої освіти за ОП – комплексний підсумковий іспит з болгарської мови і літератури. На ОП визначено додаткові форми атестації - комплексний підсумковий іспит з англійської мови, кваліфікаційна робота бакалавра. У навчальному плані наявні факультативні ОК (форми контролю не плануються) – «Фізична культура» (374 год. практичних занять, 1-7 семестри) і «Тарас Шевченко і Київський університет» (10 год. лекцій).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП структурована на обов'язкові та вибіркові ОК. Наявні обов'язкові ОК 1-7 загальногуманітарної підготовки («Вступ до університетських студій», «Українська та зарубіжна культура», «Філософія», «Соціально-політичні студії», «Вибрані розділи трудового права і основи підприємницької діяльності», «Науковий образ світу», «Основи екології»). Вона містить ОК 16 «Українська мова» та ОК 17 «Сучасний український літературний процес». ОК уможливають досягнення заявлених цілей та ПРН, визначених в ОП і стандарті вищої освіти, та складають логічну

взаємопов'язану систему. ОП містить структурно-логічну схему (с. 15), у якій обов'язкові ОК об'єднано в такі блоки: загальногуманітарні, загальнофілологічні, лінгвістичні, літературознавчі, перекладознавчі, країнознавчі, фольклористичні. Структурно-логічна схема не віддзеркалює логічної послідовності опанування ОК, зв'язків між ними, взаємопов'язаності та унеможливорює з'ясування передумов (дисциплін-пререквізитів). Підготовча філологічна підготовка здійснюється через вивчення ОК 12 «Вступ до філології», ОК 13 «Вступ до слов'янської філології», ОК 24 «Профетичні мови». Частина комплексних ОК 8, 9, 19 у відповідності з принципами послідовності й логічності. Після набуття фахових компетентностей у 8 семестрі відбувається фахово-виробнича практика з відривом та здобувачі виконують кваліфікаційну роботу бакалавра. ОП є збалансованою і уможливорює досягнення визначених ПРН, кожен ПРН охоплений відповідним змістом ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 035 Філологія (спеціалізація 035.032 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська), визначеній у стандарті вищої освіти, зокрема щодо об'єктів вивчення, цілей навчання, теоретичного змісту, методів, методик і технологій. Із теоретичним змістом предметної області (система базових наукових теорій, концепцій, принципів, категорій, методів і понять філології) узгоджуються ОК 8-27. Складниками ОП є: 1) загальнофілологічні (підготовчі) ОК – ОК 12 Вступ до філології (4 кред.), ОК 13 Вступ до слов'янської філології (4 кред.); 2) лінгвістичні ОК: болгарська мова - ОК 8 Сучасна болгарська мова (29 кред.), ОК 15 Історія та історична граматики болгарської мови (3 кред.); англійська мова - ОК 10 Англійська мова та практика перекладу з англійської мови (4 кред.), ОК 11 Англійська мова (26 кред.); українська мова – ОК 16 Українська мова (5 кред.); ОК 19 Друга слов'янська мова (18 кред.); ОК 24 Профетичні мови (5 кред.); ОК 20 Порівняльно-історична граматики слов'янських мов (3 кред.); 3) літературознавчі ОК: болгарська література - ОК 9 Історія болгарської літератури (16 кред.); українська література – ОК 17 Сучасний український літературний процес (5 кред.); зарубіжна література – ОК 18 Зарубіжна література (4 кред.); 4) перекладознавчі ОК: ОК 21 Лексичні і граматичні труднощі міжслов'янського перекладу (5 кред.), частково - ОК 10 Англійська мова та практика перекладу з англійської мови (4 кред.); 5) країнознавчі та фольклористичні ОК: ОК 14 Болгарське країнознавство і фольклор (4 кред.), ОК 22 Історія болгарської культури (5 кред.), ОК 23 Історія літератури і культури (друга мова (3 кред.)). В ОП відведено 8 кред. на практичну підготовку (ОК Фахово-виробнича практика з відривом), 2 кред. – виконання курсової роботи з спеціальності, 8 кред. – на виконання кваліфікаційної роботи. Фахова підготовка з болгаристики поглиблюється в процесі опанування одного з двох запропонованих ВБ ОК. Сильною стороною ОП є вивчення здобувачами української мови і літератури (ОК 16, 17, обсяг - 10 кред.) та трьох іноземних мов – болгарської, англійської, другої слов'янської мови (хорватська/сербська/чеська/словенська). У розділі 3 ОП «Характеристика освітньої програми» пункті «Предметна область» (с. 7) не зазначено об'єкти вивчення та професійної діяльності; теоретичний зміст предметної галузі; методи, методики та технології, зафіксовані в стандарті вищої освіти спеціальності 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН України за №869 від 20.06.2019 р., с. 5). У меті ОП та інтегральній компетентності виразно не окреслено спеціалізацію 035.032 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська. ОК підпорядковані логіці організації освітнього процесу, становлять взаємопов'язану систему та дають можливість досягти заявлених цілей і ПРН. На онлайн-зустрічах здобувачі (зустріч 5) та випускники (зустріч 9) висловили задоволення змістовим наповненням ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів визначено в «Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка» (п. 3.7, <http://surl.li/ejldk>), «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка (друга редакція)» (п. 9.4, <http://surl.li/fdvxl>), «Положенні про порядок реалізації студентами КНУ імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін» (<http://surl.li/qkfl0>). На ОП наявні такі можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії: вибір вибіркового блоку (далі – ВБ); вибір другої слов'янської мови (чеська/сербська/хорватська/словенська); вибір тем курсової та кваліфікаційної роботи бакалавра і керівників; участь у наукових гуртках, у наукових заходах і проєктах; академічна мобільність тощо. Зміст ОП, навчальний план та опитування на фокус-групах (зустріч 5) засвідчують, що здобувачі вибирають ОК за двома ВБ (Болгаристика: міжкультурна комунікація і переклад, Мова і література в духовному житті суспільства (болгаристика) обсягом 60 кред., що відповідає ЗУ «Про вищу освіту» (п.15 ст. 62). Згідно з п.п. 2.2.2-2.2.7 Положення про порядок реалізації студентами КНУ Тараса Шевченка права на вільний вибір дисциплін (<http://surl.li/fdvxl>) здобувачі можуть обрати ОК з обов'язкових та вибіркових частин навчальних планів інших спеціальностей того самого рівня, а за умови погодження із директором інституту - з ОП іншого рівня (с. 14 ОП), однак така можливість структурно не відбита в навчальному плані. ВБ спрямовано на поглиблене вивчення питань теорії та практики болгарсько-українського та українсько-болгарського перекладу з урахуванням сучасних стратегій міжкультурної комунікації (ВБ 1) та розширене вивчення ролі мови і літератури у житті болгарського народу (ВБ 2). ОК актуальні: Болгарський літературний процес і сучасні технології, Болгаристика в Україні, Болгарська мова у соціокультурному вимірі, Мова болгарських медіа і вербальні PR-технології, Болгарський літературний авангард. Процедура вибору здобувачами ОК є зрозумілою й організованою. КНУ імені Тараса Шевченка дотримується етапності формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача, визначеної в локальних документах. Студенти на зустрічі 5 підтвердили здійснення вибору ВБ через систему Triton і

написання заяви. Вони підтвердили наявність реальних можливостей вибору, зрозумілість цього процесу. Вони задоволені блоковою моделлю вибірковості, однак зазначили, що хотіли б обирати й окремі ОК поза блоками. ЗВО уже розпочав таку роботу: наявний проєкт ОП (<http://surl.li/qrddc>), у якому поєднується блоковість (51 кред.) і вибір з переліку трьох ОК (9 кред.). На сайті ННІФ наявний «Каталог вибіркових дисциплін ОС «Бакалавр», який містить три переліки ОК (5, 6, 7 семестри) (<http://surl.li/qmntx>). Інформування здобувачів про вибіркові ОК здійснюють на вебсторінці випускової кафедри, однак на сайті у доступності робочі програми лише ОК ВБ 1 (<http://surl.li/qsrgz>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка (друга редакція)» (<http://surl.li/fdvxl>, наказ №170-32 від 11.04.2022 р., п.4.5) та «Положенням про навчальні та виробничі практики студентів ННІФ» (<http://surl.li/etliu>, протокол №4 від 23.11.2021 р.). В ОП наявна фахово-виробнича практика з відривом обсягом 8 кред. Здобувачі на онлайнвій зустрічі 5 висловили задоволеність організацією практичної підготовки на ОП. На сайті ННІФ наявні загальні відомості про практику (<http://surl.li/qsqq>). На сторінці ОП наявний розділ «Практика» (<http://surl.li/qlpzy>), який не активний і не наповнений відповідними матеріалами. Програма практики розташована в розділі «Робочі програми навчальних дисциплін» (<http://surl.li/qlqal>). У ній визначено мету, подано попередні вимоги для успішного проходження практики, анотацію, завдання, компетентності, результати навчання (форми (та/або методи і технології) викладання і навчання), методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання, відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни); співвідношення результатів навчання за виробничою практикою з ПРН, схема формування оцінки (форми та критерії оцінювання), організація оцінювання, шкалу відповідності оцінок, структуру практики, тематичний план її проходження, рекомендовану літературу, електронні ресурси та ін. Найновіше джерело в рекомендованій літературі – 2017 р. Здобувачі проходять фахово-виробничу практику з відривом у 8 семестрі після опанування фахових ОК-пререквізитів практики. Обсяг практичної підготовки достатній для набуття фахових компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності та досягнення визначених в ОП ПРН. У розділах навчального плану по-різному визначено види практики: 1) розділ V – два види практики (ДВС 2.06 Виробничо-педагогічна практика з відривом від теоретичного навчання (8 семестр), ДВС 1.06 Перекладацька практика з відривом від теоретичного навчання (8 семестр); у розділі III під шифрами ДВС 1.06 та ДВС 2.06 зазначено інші ОК; 2) розділ V – фахово-виробнича практика з відривом від теоретичного навчання – 6 семестр (4 тижні), у розділі III - фахово-виробнича практика з відривом – 8 семестр (6 тижнів). З-поміж виробничих баз практики визначено лише Центр славистики Навчально-наукового інституту філології (с. 3 програми практики, <http://surl.li/qlqal>). Заст. директора ННІФ з навчально-методичної роботи (відповідальна за організацію практик) на онлайнвій зустрічі 1 стверджувала про потребу урізноманітнення баз практики. Це зазначено у ВСО (с. 27) з-поміж перспектив розвитку ОП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

В ОП формування соціальних навичок передбачене ЗК 1,2,4,7,8 та ПРН 3,4,5,18 та частково ін. Аналіз ОК ОПП засвідчив, що в сукупності вони забезпечують набуття здобувачами соціальних навичок. Більшість ОК, запропонованих в ОП, розвивають вміння бути критичним і самокритичним, працювати в команді та автономно, абстрактно мислити, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства тощо. Робочі програми ОК засвідчують, що в них відображено сучасні форми, методи й прийоми роботи, які сприяють набуттю здобувачами соціальних навичок. Наприклад, ОК «Сучасний український літературний процес») творчі завдання; ОК «Історія болгарської культури» - участь у дискусії, виконання усного аналітичного завдання; ОК «Історія літератури і культури (друга мова)» - участь у дискусіях, літературно-критичні есе на прочитані твори тощо. Здобувачі набувають soft skills під час практичної підготовки (фахово-виробнича практика з відривом), участі в наукових заходах (<http://surl.li/qsotw>), зустрічах із роботодавцями, науковцями й письменниками (<http://surl.li/qsorf>), перекладачами Європарламенту (<http://surl.li/qsjpu>) та ін. Їх долучають до роботи органів студентського самоврядування, що підтвердили здобувачі на фокус-групах (зустрічі 5,8). Набуттю соціальних навичок сприяє організація в КНУ імені Тараса Шевченка виховної роботи, функціонування мистецьких колективів, туристичного клубу (<https://knu.ua/ua/student-life>). Формування в здобувачів ОП соціальних навичок уможливорює вищий рівень конкурентоздатності випускників на ринку праці та їхню успішну подальшу професійну діяльність. Випускники й здобувачі це підтвердили на онлайнвій зустрічах (зустрічі 5 і 9).

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійна кваліфікація на ОП «Болгарська мова і література та англійська мова» не присвоюється.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвіднесення обсягу ОК ОП із фактичним навантаженням здобувачів регламентовано «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка (друга редакція)» (п. 4.4, <http://surl.li/fdvxl>). Загальне фактичне навантаження здобувачів вищої освіти на ОП становить 7200 год. (240 кред.), з них 3119 год. (43%) заплановано на навчальні заняття (лекційні, практичні, семінарські) та консультації, 3841 год. (53%) – на самостійну роботу. Обсяг ОК визначають з огляду на змістове наповнення та погоджують із гарантом і робочою групою ОП. Кожному ОК присвоєно виважену кількість кредитів, визначено співвідношення лекційних і практичних занять та вид підсумкового контролю. Відповідно до локальних документів КНУ імені Тараса Шевченка кількість годин навчальних занять в ОК на рівні бакалавра від 33 до 50% від загального обсягу навчального часу (п. 5-2.5 зазначеного вище Положення). Щотижневе аудиторне навантаження здобувачів не перевищує 29 год. (у різних семестрах становить від 20 до 29 год), що є достатнім для формування ПРН. Обсяг самостійної роботи з ОК на бакалаврському рівні вищої освіти становить від 50 до 67% від загального обсягу навчального часу ОК. Баланс аудиторного й самостійного навантаження загалом достатній для реалізації ПРН. НПП публікують методичні рекомендації до організації самостійної роботи здобувачів, які удоступнено на сайті кафедри слов'янської філології (<http://surl.li/qvpuh>). Наявні ОК, з яких з-поміж навчальних занять є лише лекційні (ОК 1 «Вступ до університетських студій», ОК 6 «Науковий образ світу», ОК 7 «Основи екології», ОК 12 «Вступ до філології». Ч. 1 «Вступ до літературознавства», Ч. 2 «Вступ до мовознавства»), що сприяє перевантаженню студентів, адже вони виконують усі види завдань, визначені в РП, у процесі самостійної роботи. НПП на зустрічі 1 висловлювалися щодо необхідності перерозподілу навчальних занять із окремих ОК і вирішення практичних/семінарських занять. Здобувачі на зустрічі з ЕГ підтвердили, що викладачі повсякчас надають консультативну допомогу щодо виконання завдань самостійної роботи.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти в КНУ імені Тараса Шевченка за ОП «Болгарська мова і література та англійська мова» не реалізується.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Употожнення освітньої програми за допомогою введення загальногуманітарного складника з достатнім кредитним виміром, зокрема навчальними дисциплінами українознавчого спрямування (ОК «Українська мова» - 5 кредитів та ОК 17 «Сучасний український літературний процес» - 5 кредитів). 2. Вивчення двох слов'янських мов (болгарської та другої слов'янської мови - чеської/сербської/хорватської/словенської) та іноземної (англійської) мови, що сприяє набуттю та вдосконаленню здобувачами вищої освіти мовних компетентностей. 3. Збалансованість ОП через опанування здобувачами вищої освіти загальнофілологічних, лінгвістичних, літературознавчих, країнознавчих, фольклористичних і перекладознавчих навчальних дисциплін та виваженість кредитного розподілу між цими блоками. 4. Актуальність вибіркового навчальних дисциплін вибіркового блоку і повсякчасне оновлення їхнього змістового наповнення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Відсутність віддзеркалення в структурно-логічній схемі логічної послідовності опанування ОК, зв'язків між ними, взаємопов'язаності, що унеможлиблює з'ясування передумов (дисциплін-пререквізитів). Рекомендуємо гаранту та робочій групі освітньої програми в процесі наступного її оновлення увиразнити в структурно-логічній схемі логічну взаємопов'язаність і послідовність вивчення ОК, зокрема через її представлення у формі графу. 2. Відсутність у розділі 3 ОП «Характеристика освітньої програми» окремих складників опису предметної області (об'єкти вивчення та професійної діяльності; теоретичний зміст предметної галузі; методи, методики та технології). Рекомендуємо гаранту та робочій групі освітньої програми в процесі наступного її оновлення увідповіднити опис предметної області в розділі 3 «Характеристика освітньої програми» зі стандартом вищої освіти спеціальності 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. 3. Відсутність відбиття у навчальному плані структурної можливості обирати ОК з обов'язкових та вибіркового частин навчальних планів інших спеціальностей того самого рівня і з ОП іншого рівня. Рекомендуємо гаранту та робочій групі освітньої програми до початку 2024-2025 н.р. структурно передбачити в навчальному плані можливість обирати ОК з обов'язкових та вибіркового частин навчальних планів інших спеціальностей того самого рівня і з ОП іншого рівня. 4. Відсутність на сайті випускової кафедри слов'янської філології анотацій/робочих програм ОК вибіркового блоку 2 «Мова і література в духовному житті суспільства (болгаристика)». Рекомендуємо гаранту та робочій групі освітньої програми до 01 травня 2024 р. удоступнити на сайті випускової кафедри слов'янської філології анотації/робочі програми ОК вибіркового блоку 2 «Мова і

література в духовному житті суспільства (болгаристика)». 5. Недостатня кількість баз (Центр славістики Навчально-наукового інституту філології) для проходження фахово-виробничої практики з відривом. Рекомендуємо до початку 2024-2025 н.р. подбати про збільшення кількості баз для проходження фахово-виробничої практики з відривом, уклавши додаткові договори. 6. Вирішення з-поміж навчальних занять у окремих ОК (ОК 1, ОК 6, ОК 7, ОК 12 (Ч. 1 і 2) лише лекцій. Рекомендуємо гаранту та робочій групі освітньої програми в процесі наступного її оновлення перерозподілити види навчальних занять із ОК і вирізнити практичні/семінарські заняття.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура й зміст ОП відповідають вимогам законодавства України щодо підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, узгоджується зі стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія та співвідноситься з реальним навчальним навантаженням здобувачів. Наявні в ОП ОК уможливають досягнення поставлених цілей і ПРН. Зміст ОК професійної та практичної підготовки відповідають предметній області спеціальності 035 Філологія та спеціалізації 035.032 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська. ОП загалом відповідає Критерію 2, незначного коригування потребують окремі аспекти ОП щодо підкритеріїв 2.2 (коригування структурно-логічної схеми), 2.4 (удоступнення робочих програм/анотацій ОК вибіркового блоку 2), 2.5 (розширення баз фахово-виробничої практики) і 2.8 (перерозподіл навчальних занять з окремих ОК).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

ЕГ проаналізувала нормативно-правову базу КНУ імені Тараса Шевченка і пересвідчилась, що правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими для вступників, не містять дискримінаційних положень. Актуальну інформацію стосовно вступної кампанії (підготовка до вступу, інформація про дні відкритих дверей, порядок складання фахових іспитів) розміщено на офіційному сайті університету (<https://vstup.knu.ua/>). На зустрічі ЕГ із адміністративним персоналом секретар приймальної комісії зазначила, що зміни у правилах прийому ЗВО залежать від щорічних наказів Міністерства освіти і науки України, а програми вступних іспитів оновлюються щорічно. У 2023 році вступ на освітню програму не здійснювався, тому що набір абітурієнтів оголошується через рік. Останній набір відбувався у 2022 році згідно з правилами прийому на підставі сертифікату НМТ або за результатами ЗНО 2019-2021 років.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості ОП. Право вступу на навчання для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОП «Болгарська мова і література та англійська мова» мають особи, які здобули повну загальну середню освіту. Абітурієнти повинні надати три сертифікати ЗНО з конкурсних предметів або результати мультимпредметного тесту. Вагові коефіцієнти ЗНО такі: з української мови і літератури - 0,4; іноземної мови - 0,3; історії України або математики, або біології, або географії, або фізики, або хімії - 0,2. Вагові коефіцієнти НМТ: українська мова - 0,4; математика - 0,3; історія України - 0,3.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ зазначає, що загалом в КНУ імені Тараса Шевченка нормативно-правове забезпечення визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, дозволяє задовольнити потреби здобувачів вищої освіти. Цей процес регламентують внутрішні документи: Положення про організацію освітнього процесу КНУ імені Тараса Шевченка (друга редакція) (<http://surl.li/fdvxl>) ; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/euyjz>); Порядок поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студенти, слухачів, курсантів) у КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/ipry>); Положення про порядок перерахування результатів навчання у КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/klxb>). Здобувачі за ОП, що акредитується, брали

активну участь в академічній мобільності. Велика кількість угод, співробітництво із закордонними ЗВО та підтримка від посольств свідчить про потужну міжнародну співпрацю. Під час зустрічей було підтверджено факти академічної мобільності здобувачів, формування індивідуальних планів, визначення ОК, які можуть бути перезарахованими. Навчальні дисципліни, які не можна перезарахувати, складаються після повернення здобувача, їм надають додатковий термін.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Положення про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/qqcxf>) визначає можливість та процедуру перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти. Однак під час онлайн-зустрічі ЕГ відзначила недостатню поінформованість здобувачів щодо можливостей неформальної освіти. Прикладів перезарахування результатів, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, за час існування ОП не було. Оскільки за ОП немає практики визнання результатів неформальної освіти, ЕГ не може пересвідчитись у дотриманні таких правил під час реалізації освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Наявні зрозумілі правила прийому для потенційних здобувачів, які враховують особливості ОПП; правила визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО та у неформальній освіті чіткі та структуровані. Дієва система перезарахування результатів, отриманих під час академічної мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Недостатня поінформованість здобувачів щодо можливостей неформальної та/або інформальної освіти та відсутність застосування відповідних практик. Рекомендуємо гаранту ОП, робочій групі та науково-педагогічним працівникам у процесі організації освітнього процесу активізувати інформування студентів про наявність платформ і проєктів для здобуття інформальної та неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП відповідає рівню В за Критерієм 3 із незначними недоліками. За підкритеріями 3.1 та 3.2 та 3.3 експертною групою встановлено повну відповідність рівню В (правила прийому на навчання чіткі, зрозумілі, не мають дискримінаційних положень, враховують особливості програми), проте за підкритерієм 3.4, зважаючи, що нормативна база регламентує процедуру зарахування результатів, отриманих у неформальній освіті, встановлено недостатній рівень поінформованості здобувачів про можливості здобуття неформальної/інформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

У ЗВО форми організації освітнього процесу (навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи) та основні види навчальних занять (лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація, факультатив) регламентовані Положенням про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/muohi>). Як пояснив проректор з науково-педагогічної роботи, навчання бакалаврів 2-4 курсів відбувається у змішаному форматі (лекції – дистанційно, практичні та семінарські заняття – очно), 1 курс

навчається дистанційно. Під час різних фокус-груп (зустрічі 1, 4, 5) ЕГ з'ясувала, що для проведення занять у синхронному режимі НПП переважно використовують сервіси Google Meet, Zoom, Skype та ін. На ОП переважають традиційні методи викладання, які доповнюються ІКТ, методами проектного моделювання, blending learning, «ажурної пилки», кейс-методу тощо. Викладачі навели приклади використання Google-застосунків, відео- та аудіоресурсів у процесі організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. Конкретні форми за кожною ОК, зазначені у РП навчальних дисциплін, та методи, що застосовуються, сприяють досягненню ПРН. Під час зустрічі здобувачі засвідчили, що не обмежені у проявах свободи слова, самостійно обирають ОК, їхня думка враховується в процесі обрання теми кваліфікаційної роботи, та підтвердили обізнаність із процедурою вільного вибору ОК. Форми й методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/ejlkd>) регулює порядок проведення опитувань щодо ефективності викладання ОК. Під час фокус-груп ЕГ встановила, що у ЗВО існує дворівнева система опитувань: на рівні університету та на рівні ННІФ. Здобувачі повідомили, що проходили опитування кожного семестру через корпоративну пошту. Відповідно до п. 9.14 Положення результати моніторингу ОП та її освітніх компонентів мають бути оприлюднені на сайті структурного підрозділу, проте офіційних звітів за результатами опитувань здобувачів ОП на сайті ННІФ немає. Останній загальноуніверситетський звіт містить дані про результати опитування, проведеного у листопаді-грудні 2022 р. (<http://surl.li/iptg>). НПП реалізують право на академічну свободу шляхом вільного вибору форм і методів організації освітнього процесу, самостійного визначення змісту ОК, внесення змін до НП і РП, форм підвищення кваліфікації.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Аналіз результатів онлайн зустрічей ЕГ зі здобувачами, НПП, студентським самоврядуванням засвідчив, що всім учасникам освітнього процесу своєчасно надається інформація щодо цілей, змісту і ПРН, форм контролю і критеріїв оцінювання. На першому занятті кожної навчальної дисципліни студенти отримують необхідну інформацію щодо цілей і змісту ОК, форм контролю і критеріїв оцінювання навчальних досягнень. Ця інформація також наявна в РП навчальних дисциплін, представлених у відкритому доступі на сайті ННІФ у вкладці «Освітні програми» (<http://surl.li/qqwlu>). Перед проходженням практики інформацію про зміст і види робіт, оформлення звітної документації здобувачі отримують на настановній зустрічі. За словами здобувачів, на першій консультації з науковим керівником їх ознайомлюють із порядком захисту кваліфікаційної роботи бакалавра і вимогами до її написання (<http://surl.li/eatkw>). Інформування здобувачів щодо освітнього процесу забезпечується також через офіційний сайт КНУ імені Тараса Шевченка, сайт ННІФ (<http://surl.li/qwkw1>), через платформу Google Classroom, соцмережі та окремі телеграм-канали викладачів. Додатковою формою комунікації є університетська система «Тритон», роботу з якою було продемонстровано на зустрічі з ЕГ. У системі наявні списки академічних груп з оцінками за контрольні заходи, графік освітнього процесу, розклад контрольних заходів. На зустрічі з ЕГ студенти підтвердили своєчасність і доступність вимог до освітнього процесу та критеріїв оцінювання навчальних досягнень.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і дослідження здобувачів під час реалізації ОП регулюється Положенням про науково-дослідну роботу в КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/qzqit>). Теоретичні знання і навички проведення наукових досліджень здобувачі отримують під час опанування дисциплін «Вступ до університетських студій» (ОК 01), «Українська мова» (ОК 16). Отримані навички закріплюються під час проходження фахово-виробничої практики з відривом від теоретичного навчання (ОК 25), написання курсової (ОК 26) та кваліфікаційної роботи бакалавра (ОК 27). Наукові керівники бакалаврських робіт мотивують студентів до вибору актуальних тем, результати дослідження яких можуть бути використані в освітньому процесі. Під час зустрічі гарант ОП повідомила, що здобувачі ОП мають можливість брати участь у наукових конференціях і публікувати результати своїх досліджень у філологічних виданнях. Кафедра слов'янської філології проводить щорічну наукову конференцію «Міжнародні славистичні читання пам'яті акад. Л.А.Булаховського», до участі в якій залучають здобувачів ОП. У межах цього річної Міжнародної науково-практичної Шевченківської конференції, яка проводиться щороку, студентка 4 курсу долучилася до підготовки відео «Тарас Шевченко мовами світу» (прочитала вірш болгарською мовою), 2 здобувачки ОП готують доповіді з теми конференції. Впродовж II семестру 2022-2023 н.р. (лютий-травень) студенти-болгаристи, які вивчають хорватську мову як другу слов'янську, прослухали курс лекцій хорватських лінгвістів, літературознавців, перекладознавців з циклу «Київські зустрічі в zoom» (<http://surl.li/qsotw>). За інформацією з сайту ННІФ (<http://surl.li/qwjkn>), кафедра слов'янської філології є розробником науково-кафедральної теми «Слов'янські мови та літератури в посттоталітарну добу» (21КП044-01), участі здобувачів ОП у ній не зафіксовано.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Згідно з рішенням НМК ННІФ дія раніше затвердженої РП може бути продовжена, але не більш як 2 роки поспіль. За необхідності внесення змін до РП, викладачі вносять свої пропозиції та обговорюють їх на засіданнях кафедри і робочої групи ОП, після чого оновлену РП затверджують на засіданні НМК ННІФ. Перегляд та оновлення робочих програм навчальних дисциплін на ОП здійснюється кожні два роки. У процесі оновлення змісту ОК ураховують результати дослідницької роботи викладачів, їх участь у міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, семінарах, круглих столах, що відображено у списках рекомендованої літератури в РП. Викладачі ОП є авторами 2 навчальних посібників (ОК13, ОК 18, 21), українсько-болгарського розмовника та українсько-болгарського словника, а також навчально-методичних розробок. В той же час деякі позиції у списках літератури (ОК 8 (ч. 2-7), 9 (ч. 1-5), 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 23 та ВБ 1.06, 1.07, 1.10, 1.11, 1.12) є застарілими і потребують оновлення. У РП ОК 26 бібліографічний опис Вимог до підготовки та написання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт містить лише назву, без вказівки на доступ до ресурсу. РП ВБ 1.08 на сайті немає.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Міжнародна діяльність ЗВО узгоджується з ч. 3 Стратегічного плану розвитку КНУ імені Тараса Шевченка на період 2018-2025 рр. (<http://surl.li/eqld>). Кафедра слов'янської філології має партнерські зв'язки з провідними ЗВО слов'янських країн (Республік Чехії, Сербії, Хорватії, Словенії, Болгарії, Білорусь (до 2022 р.)). Як зазначила на зустрічі з ЕГ представник відділу академічної мобільності, міжнародна діяльність ЗВО фокусується на двох напрямках: 1) міжнародні зв'язки (виконання двосторонніх угод та участь у міжнародних проєктах); 2) академічна мобільність. Кожен факультет та Інститут має координатора з академічної мобільності, інформація про програми обміну наявна на сайті відділу міжнародних зв'язків (<http://surl.li/qvtqi>). У жовтні 2023 р. 4 здобувачки ОП взяли участь у програмі академічної мобільності за міжуніверситетською угодою в Софійському університеті (Болгарія), у 2023 р. 1 студентка - у літньому семінарі з болгарської мови, літератури і культури у м. Велико Тирново. 2 здобувачки, які вивчають хорватську мову як другу, у 2022-2023 н.р. перебували на навчанні за програмою академічної мобільності Erasmus+ у Загребському університеті (Хорватія) (<http://surl.li/qwvfd>). Представник відділу міжнародних зв'язків повідомила, що у 2023 р. університет виборив 2 проєктні напрями K2 Capacity Building (Erasmus+) – COMMUNIKITE (Communicative Needs in a First-aid KIT for humanitarian emergency situations – Erasmus KA2022-HED) та Global Teachers for Sustainable Future), в яких задіяні всі викладачі ЗВО. У межах ОП інтернаціоналізація діяльності ЗВО реалізується шляхом участі НПП у програмах академічної мобільності «ERASMUS+у Софійському університеті (1 викладач у 2021 р., гарант ОП у 2023 р.). НПП також беруть участь у міжнародних семінарах та школах (2023 р. – семінар Софійського університету) (<http://surl.li/qwvfd>). В КНУ імені Тараса Шевченка забезпечено доступ до міжнародних інформаційних ресурсів (<http://surl.li/owvng>, <http://surl.li/qvtpj>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Інтернаціоналізація освітньої діяльності: широка мережа організацій-партнерів у проєктах міжнародного співробітництва на рівні ЗВО (участь у 2 проєктних напрямках K2 Capacity Building (Erasmus+), академічна мобільність НПП (2 викладачів) та здобувачів (6 студентів)).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Відсутність даних про результати опитування здобувачів щодо якості ОП та її освітніх компонентів на сайті ННІФ. Рекомендуємо гаранту ОП до кінця II семестру 2023-2024 н.р. оприлюднити дані про результати опитування здобувачів щодо якості ОП та її освітніх компонентів на сайті ННІФ. 2. Наявність у РП навчальних дисциплін застарілих джерел у списках рекомендованої літератури (ОК 8 (ч. 2-7), 9 (ч. 1-5), 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 23 та ВБ 1.06, 1.07, 1.10, 1.11, 1.12), некоректність бібліографічного опису основного джерела (ОК 26). Рекомендуємо науково-педагогічним працівникам до кінця II семестру 2023-2024 н.р. переглянути та актуалізувати списки рекомендованої літератури у РП навчальних дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП загалом відповідає вимогам Критерію 4: форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених цілей та ПРН, забезпечується студентоцентризований підхід і принципи академічної свободи (підкритерій 4.1), інформація щодо цілей, змісту і очікуваних результатів навчання своєчасно надається усім учасникам освітнього процесу (підкритерій 4.2), існує поєднання навчання і дослідження на ОП (підкритерій 4.3), НПП оновлюють зміст ОК на основі наукових досягнень і сучасних практик у галузі філології (підкритерій 4.4), навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти (підкритерій 4.5). Водночас підкритерії 4.1 і 4.4 демонструють часткову невідповідність: відсутність даних про результати опитування здобувачів щодо якості ОП та її освітніх компонентів на сайті ННІФ; наявність застарілої літератури в РП. Враховуючи наявність сильної сторони та з огляду на те, що зазначені невідповідності не є суттєвими і можуть бути усунені під час удосконалення ОП, Критерій 4 ЕГ оцінює на В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Положення про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка, (<http://surl.li/muohi>), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/ejlkd>) регламентують форми контролю, механізм оцінювання результатів навчання та атестації здобувачів освіти. Пункт 4 Положення про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка «Форми організації освітнього процесу, види навчальних занять і контролю» визначає такі форми контрольних заходів, як діагностичний, поточний і підсумковий контроль. Діагностичний контроль проводиться у формі вхідного контролю із дисципліни; поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять; підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів освіти. Форма проведення поточного контролю і система оцінювання рівня знань визначають РП навчальних дисциплін. Семестровий контроль проводиться як екзамен, диференційований залік; підсумковий контроль – атестаційний екзамен та захист кваліфікаційної роботи бакалавра. РП кожної навчальної дисципліни містить розділ 7 «Схема формування оцінки», що унормовує форми та критерії оцінювання. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання. Іспит оцінюють максимально в 40 балів, мінімальний бал становить 24 бали (згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка, «якщо оцінка студента на іспиті є нижчою від мінімального порогового рівня (60 % від максимальної можливої для визначеної форми контролю кількості балів), то бали за іспит не додаються до семестрової оцінки (вважаються рівними нулю), а підсумкова оцінка із дисципліни є незадовільною» (с. 72). Під час проведення зустрічей з фокус-групами здобувачів ЕГ встановила, що здобувачі ознайомлені з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання. Інформування здійснюється шляхом усного повідомлення під час першого заняття, ознайомленням з РП, які знаходяться у вільному доступі на освітній платформі ЗВО. Графіки проведення семестрових контрольних заходів розміщено в системі «Тритон», на дошках оголошень, у месенджерах і групах соцмереж здобувачів.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Процедура присвоєння кваліфікації за ОП регламентується п. 2.12. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/ejlkd>). Відповідно до стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 035 Філологія (наказ МОН № 869 від 20 червня 2019 р.) атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі атестаційного іспиту. На ОП атестація здобувачів включає комплексний підсумковий іспит з болгарської мови і літератури, комплексний підсумковий іспит з англійської мови та захист кваліфікаційної роботи з болгарської мови або літератури. За умови успішного виконання всіх форм атестації випускнику присуджується ступінь бакалавра з присвоєнням кваліфікації «бакалавр філології» за спеціалізацією: 035.032 Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська) за освітньою програмою «Болгарська мова і література та англійська мова». Програми комплексних підсумкових іспитів у вільному доступі відсутні. На веб-сторінці ОП представлено теми кваліфікаційних робіт 2019 р. (<http://surl.li/qlpzy>). На запит ЕГ були надані теми робіт на 2023-2024 н.р. Методичні рекомендації щодо підготовки та написання навчально-наукових та кваліфікаційних робіт розміщено на сайті ННІФ у рубриці «Студентам» (<http://surl.li/eatkw>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що процедура проведення контрольних заходів регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/tnuohi>), наказом №151-32 «Про особливості проведення занять у період з 04.04.2022» (<http://surl.li/fdrwo>), Тимчасовим порядком проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання у ЗВО (<http://surl.li/ipsg>), а також Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/osnqm>). У РП навчальних дисциплін визначено процедури проведення контрольних заходів і представлено методи контролю, форми оцінювання, шкала та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів. Кафедрою слов'янської філології розроблено Методичні рекомендації до організації самостійної роботи, де описано основні види і форми контрольних завдань, сформульовано вимоги до різних видів робіт, наведено приклади їх виконання здобувачами попередніх років (аналіз художнього твору, есе, конспекти доповідей, рецензії, анотації тощо), визначено критерії оцінювання кожного виду завдань. ЕГ встановила, що всі документи знаходяться у вільному доступі на сайті ЗВО. Інформація про проведення контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень доведена до всіх учасників освітнього процесу, що було підтверджено на зустрічах із фокус-групами. Процедури запобігання та врегулювання конфліктних інтересів, оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження регулюються Положенням про організацію освітнього процесу (п. 7.2., 7.3), у яких прописано процедури оскарження та апеляції. ЕГ встановила, що ці процедури не містять дискримінаційних положень і є прозорими та чіткими. На ОП не було випадків оскарження результатів чи повторного проходження контрольних заходів здобувачами.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності регламентуються Положенням про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/fcrs>), Етичним кодексом університетської спільноти (<http://surl.li/qtnor>); Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/qvtsm>), ухвалою вченої ради «Про репутаційну політику КНУ імені Тараса Шевченка» (<https://cutt.ly/cwAc35uv>); ухвалою вченої ради університету «Вимоги етичної компетентності та запобігання неетичної поведінки представників університетської спільноти» (<http://surl.li/qvtte>). У них унормовано процедури дотримання академічної доброчесності, перевірки на плагіат наукових та кваліфікаційних робіт здобувачів, наукових та навчально-методичних праць викладачів, процедуру встановлення відповідальності здобувачів та НПП за порушення академічної доброчесності. Під час проведення зустрічей з фокус-групами ЕГ встановила, що ЗВО здійснює перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів за допомогою програми UniCheck. КНУ імені Тараса Шевченка є учасником проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) (<http://surl.li/rhgfh>). Питання академічної доброчесності розглядаються в одній із тем обов'язкової ОК «Вступ до університетських студій». Під час фокус-груп із здобувачами, студентським самоврядуванням та випускниками ЕГ встановила, що інформацію про необхідність дотримання принципів академічної доброчесності здобувачі отримують лише під час усного спілкування з викладачами. На ОП фактів порушення академічної доброчесності зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Реалізація ОП за Критерієм 5 здійснюється у полі чинного законодавства і нормативної бази ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Відсутність у вільному доступі програм комплексних підсумкових іспитів з болгарської мови і літератури та з англійської мови. Рекомендуємо гаранту ОП до 1 травня 2024 р. оприлюднити на сайті ННІФ програми комплексних підсумкових іспитів з болгарської мови і літератури та з англійської мови. 2. Обмеженість форм популяризації академічної доброчесності (інформування здобувачів відбувається лише під час усного спілкування з викладачами). Рекомендуємо гаранту ОП та НПП залучати здобувачів до участі в семінарах, вебінарах, круглих столах, присвячених питанням академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП загалом відповідає вимогам Критерію 5: форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є чіткими, зрозумілими і доступними (підкритерій 5.1), форми атестації здобувачів відповідають вимогам стандарту вищої освіти (підкритерій 5.2), правила проведення контрольних заходів є чіткими і прозорими (підкритерій 5.3), визначено чіткі та зрозумілі стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності (підкритерій 5.4). Водночас підкритерії 5.2 та 5.4 демонструють часткову невідповідність – у вільному доступі відсутні програми комплексних підсумкових іспитів та наявна обмеженість форм популяризації академічної доброчесності. З огляду на те, що зазначені невідповідності можуть бути усунені впродовж семестру, Критерій 5 ЕГ оцінює на В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ встановила, що викладання ОК на ОП здійснює 20 НПП: професори – 3, доценти -12, асистенти – 5. Академічна/професійна кваліфікація НПП відповідає ОК, які вони викладають, і забезпечує досягнення визначених ОП цілей та ПРН. Відповідність НПП ОК визначається як професійною кваліфікацією викладачів, так і публікаціями за темами, дотичними до дисципліни, яка викладається, наявністю опублікованих навчальних посібників, методичних рекомендацій. ЕГ констатує низьку публікаційну активність НПП окремих ОК (11, 8, 21, 22, 19, 23) за останні 5 років (таблиця 2 ВСО) у періодичних наукових виданнях категорії Б та у виданнях, зареєстрованих у наукометричних базах Scopus та/або Web of Science.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору є чіткими та прозорими. Вони відбуваються згідно з порядком проведення конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (нова редакція) (<http://surl.li/aohxy>) та положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/akuev>). Процедури проводяться згідно з усіма вимогами, інформацію розміщено на офіційному сайті (<http://surl.li/gtey>). Процедури є чітко визначеними, претендент повинен відповідати ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, мати відповідну кваліфікацію, особливу увагу приділяють науковій діяльності претендента, підвищенням кваліфікації та стажуванням. Особі, що бере участь у конкурсі пропонують провести відкрите заняття для підтвердження викладацької майстерності. Для проведення конкурсу наказом ректора Університету утворюється конкурсна комісія. До складу конкурсної комісії входять провідні фахівці факультетів/інститутів Університету, які мають значні наукові здобутки і рекомендовані вченими радами факультетів/інститутів. До роботи конкурсної комісії також можуть бути залучені зовнішні фахівці з вітчизняних ВНЗ та наукових установ, а також міжнародні експерти. До роботи комісії з правом дорадчого голосу може залучатись представник виборного органу первинної профспілкової організації. На засіданні конкурсної комісії можуть бути присутні керівники наукових тем (на яких відкриті вакантні посади), чия думка може бути заслухана членами конкурсної комісії. Діяльність конкурсної комісії здійснюється на засадах: відкритості та гласності; рівності прав членів комісії; колегіальності прийняття рішень комісією; незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень комісії, неупередженого ставлення до учасників конкурсу. Конкурсна комісія Університету за результатами опрацювання поданих документів, додаткової інформації, наданої кандидатом, співбесіди проводить оцінку професійного рівня учасника конкурсу і приймає рішення щодо нього шляхом голосування більшістю голосів. Процедуру голосування – відкрите чи таємне – визначає конкурсна комісія. Правоможність рішення конкурсної комісії засвідчує присутність на засіданні 2/3 її членів від затвердженого складу комісії. Конкурсна комісія виносить результати конкурсу на розгляд та затвердження вченою радою Університету.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Заклад залучає роботодавців до перегляду та оновлення ОП. Як відзначило керівництво ЗВО, роботодавці, академічний персонал та здобувачі, зустрічі із роботодавцями відбуваються для усного обговорення ОПП та/або зустрічей-порад зі здобувачами. ЕГ під час фокус-груп пересвідчилась, що такі зустрічі відбувались. Це було підтверджено усно. Роботодавці відмітили, що постійно на зв'язку із гарантом ОП. Водночас роботодавці практично не залучені до реалізації освітнього процесу. Можливість залучення роботодавців не тільки до перегляду ОП, але й до проведення тренінгів, майстер класів, гостьових лекцій та безпосереднього проведення лекційних та/або практичних було б дуже позитивною практикою.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЗВО іноді залучає фахівців інших ЗВО для читання лекцій та/або проведення практичних занять, що було підтверджено усно. Як відзначила ЕГ під час зустрічі зі здобувачами освіти, цей спектр співробітництва бажано розширити. Здобувачі охоче відвідували заходи та заняття, що проводили представники академічної спільноти інших ЗВО. Роботодавці під час зустрічі з ЕГ відмітили, що охоче проводили б заняття для здобувачів у разі отримання запрошення від університету. Періодично представники інших ЗВО та/або роботодавці залучені як голови екзаменаційних комісій.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/ebnfn>) визначає процедуру, форми, види, обсяг, тривалість, періодичність, умови підвищення кваліфікації НПП, механізми оплати а також умови і процедури визнання результатів професійного зростання. Основними видами підвищення кваліфікації є участь у сертифікованих програмах, семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах, стажуваннях, а також участь у програмах академічної мобільності. НПП самостійно обирають конкретні форми, види, напрями та суб'єктів підвищення кваліфікації, обсяг встановлюється в кредитах за накопичувальною системою. НПП мають підвищувати кваліфікацію не рідше одного разу на 5 років, не менше 6 кредитів ECTS. З метою забезпечення можливостей і умов для безперервного професійного зростання існують також такі можливості підвищення кваліфікації: Інститут післядипломної освіти (<http://surl.li/gzzil>); відділ академічної мобільності Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/akugu>); відділ міжнародних зв'язків Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/gzzir>). KNU professionals Digital skills Pro - програма розвитку цифрових компетентностей викладачів (<http://surl.li/bhrei>), KNU Teach Week - платформа для фахового розвитку НПП, підвищення рівня педагогічної майстерності (<http://surl.li/ebngg>). Під час зустрічей із НПП ЕГ пересвідчилась, що викладачі активно та охоче беруть участь у всіх заходах підвищення кваліфікації, що пропонує ЗВО.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система преміювання НПП спрямована на підвищення матеріальної зацікавленості НПП у якісному виконанні посадових обов'язків, зростання ефективності праці, підвищення професійних досягнень. На зустрічах з адміністрацією ЗВО, з адміністративним персоналом ЕГ отримала інформацію про практики матеріального та нематеріального стимулювання. Підставою для призначення премій є високі досягнення НПП, виконання особливо важливої роботи. Форми нематеріального заохочення - нагородження грамотами та винесення подяк відповідно до Колективного договору КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/qwgim>). ЕГ пересвідчилась, що НПП систематично отримують грамоти, подяки та премії та цілком задоволені. НПП відзначили, що для них стимулюванням викладацької майстерності є також постійні можливості участі у програмах Erasmus + .

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Налагодження у ЗВО практики сприяння професійному розвитку викладачів через систему власних програми та заходів підвищення кваліфікації: Інститут післядипломної освіти ; відділ академічної мобільності Київського національного університету імені Тараса Шевченка ; відділ міжнародних зв'язків Київського національного університету імені Тараса Шевченка. KNU professionals Digital skills Pro - програма розвитку цифрових компетентностей викладачів , KNU Teach Week - платформа для фахового розвитку НПП, підвищення рівня педагогічної майстерності .

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. Відсутність на ОП практики залучення представників роботодавців та професіоналів-практиків до аудиторних занять. Рекомендуємо до кінця поточного семестру розглянути можливість введення стейкхолдерів-роботодавців академічного та/або комерційного спрямування до проведення аудиторних занять. 2. Недостатня публікаційна активність окремих науково-педагогічних працівників за ОК, викладання яких вони забезпечують (за останні 5 років). Рекомендуємо на засіданнях відповідних кафедр обговорити політику планування публікацій на 2024–2025

н.р. задля стимулювання публікаційної активності у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз Scopus та Web of Science Core Collection.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ дійшла висновку про чіткі та прозорі процедури конкурсного відбору претендентів на заміщення вакантних посад НПП, що демонструє повну відповідність підкритерію 6.2, широкі можливості підвищення кваліфікації як у межах ЗВО, так і на міжнародному просторі (6.5), активне стимулювання викладацької майстерності у формі матеріальних та нематеріальних заохочень (6.6). Відсутність практик залучення потенційних роботодавців та професіоналів-практиків до аудиторних занять та знижена публікаційна активність (публікації за 2012-2017 рр., відсутність фахових публікацій, відсутність публікацій у збірниках, зареєстрованих у наукометричних базах) свідчить про часткову відповідність вимогам підкритеріїв 6.1, 6.3 та 6.4. Враховуючи зазначене, ЕГ вважає, що в межах Критерію 6 ОП відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час онлайн-огляду матеріально-технічної бази та ресурсів ННІФ, що є місцем провадження освітнього процесу ОП, ЕГ відзначає якісні умови та можливості для досягнення визначених цілей та результатів навчання. На першому поверсі функціонує читальна зала наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, що містить також електронні ресурси – доступ до наукометричних баз, репозитарій, електронний каталог. Працівники бібліотеки здійснюють також дистанційні послуги із пошуку та підбору літературних джерел (<http://surl.li/bfyqd>). Інфраструктура корпусу має у розпорядженні достатній аудиторний фонд (облаштований комп'ютерною та мультимедійною технікою), що використовується для проведення лекційних, практичних та тренінгових занять. Для набуття та відпрацювання перекладацьких навичок та фахових компетенцій здобувачі мають можливість навчатися у спеціалізованих лінгвістичних лабораторіях (<http://surl.li/fbfqt>) із перекладацькими програмами, кабінками для перекладу та іншим новітнім облаштуванням. У приміщенні ННІФ працюють різноманітні мовно-культурні центри, які сприяють ознайомленню із культурними особливостями та вивченню мови різних країн (<http://surl.li/fbfqv>). Навчально-методичною базою для здобувачів ОП є Центр болгарської мови, літератури, історії та культури, що був створений за сприяння Посольства Республіки Болгарія в Україні (<http://surl.li/qvprfb>). Центр має необхідне технологічне обладнання та велику кількість літературних джерел. Функціонує актові зала для проведення наукових та урочистих заходів. Для здобувачів та науково-педагогічних працівників облаштовано простори та їдальня. Навчально-методична підтримка реалізується за допомогою системи автоматизації навчального процесу Triton (зареєстровані здобувачі мають доступ до своєї освітньої траєкторії, бачать свій навчальний план, оцінки, здійснюють вільний вибір навчальних дисциплін). ЕГ з'ясовано, що дистанційний формат навчання здійснюється переважно використовуючи функціональні можливості Google, Zoom та ін., а використання єдиної платформи для онлайн-навчання у ЗВО не впроваджено. Що, на думку ЕГ, потребує перегляду та вдосконалення. У процесі зустрічей здобувачі та викладачі повідомили ЕГ, що ресурси Університету є достатніми. Водночас ЕГ не знайшла оприлюднених результатів опитування стейкхолдерів ОП, що засвідчують їхню задоволеність матеріально-технічними ресурсами та обладнанням.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час онлайн-зустрічей із фокус-групами ОП ЕГ з'ясувала, що навчальний корпус бібліотека та гуртожиток забезпечені вільним доступом до мережі Internet. Учасники освітнього процесу мають можливість безоплатно використовувати матеріально-технічну базу та інформаційні ресурси ЗВО: бібліотечні джерела (абонемент, електронні ресурси, репозитарій, доступ до наукометричних баз); інфраструктуру для навчання та наукової діяльності (навчальні лабораторії, кабінети із комп'ютерним обладнанням та навчально-методичною літературою). Здійснюється перевірка академічних текстів на виявлення текстових запозичень за допомогою програми Unicheck. Здобувачі та НПП можуть використовувати тренажерну залу та спорткомплекс, а також отримувати психологічну і медичну допомогу тощо.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Внутрішня політика ЗВО, що визначає дане питання регулюється такими основними документами: Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція) (<http://surl.li/muohi>), Правила внутрішнього розпорядку Університету (<http://surl.li/aruux>), Положення про поселення, переселення та виселення у студентських гуртожитках (<http://surl.li/ftdhx>). Приміщення навчального корпусу ННІФ відповідає правилам та нормам експлуатації, містить схеми евакуації та спеціальні позначки для орієнтування в будівлі. Для учасників освітнього процесу проводяться інструктажі із техніки безпеки та правил поведінки. Корпус ННІФ містить облаштоване укриття із можливістю здійснення навчального процесу, що є особливо актуальним у період воєнних дій. Для студентів із інших регіонів є можливість проживання у гуртожитку №17 (<http://surl.li/fbfrd>) зі зручностями, тренажерною залом, укриттям та вільним доступом до мережі Wi-Fi, що було підтверджено під час зустрічей зі студентським самоврядуванням. Для задоволення потреб здобувачів на території ЗВО функціонують: бібліотека, їдальня, спортивний комплекс, медична клініка, культурно-мовні центри для вивчення іноземних мов. З метою організації навчання та виховної роботи проводяться різноманітні заходи, що відображаються на сторінках соціальних мереж (<http://surl.li/exjhv>). Молодіжний центр культурно-естетичного виховання реалізує культурно-масову роботу зі студентами у різних творчих колективах та студіях (<http://surl.li/mwifg>). В Університеті створені можливості для отримання безоплатної психологічної допомоги для здобувачів та науково-педагогічних працівників (<https://psyservice.knu.ua/>). На онлайн-зустрічах здобувачі підтверджують, що матеріально-технічна база та інфраструктура сприяють задоволенню їх потреб та інтересів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Організаційно-консультативну підтримку здійснюють різноманітні підрозділи, відділи та центри Університету. Так, відділ академічної мобільності (<http://surl.li/bfmqd>) координує можливості співпраці з закладами вищої освіти та науковими установами України й зарубіжжя, відділ сприяння працевлаштуванню та роботі з випускниками (<http://jobs.knu.ua>) надає консультації щодо працевлаштування та стажування здобувачів, Відділ зв'язків з громадськістю надає інформаційну підтримку стосовно актуальних новин ННІФ (<http://surl.li/rhhxk>). Питання супроводу та підтримки освітньої діяльності здійснюють Гарант ОП, викладачі кафедри слов'янської філології та безпосередньо куратори академічних груп. Змістовна інформаційна підтримка та висвітлення актуальних подій здійснюється за допомогою офіційного сайту ЗВО, сайту ННІФ (<https://philology.knu.ua/>), різноманітних месенджерів та у групах соціальних мереж. На сайті ННІФ розміщується календар подій про заплановані заходи та активності для студентів-філологів (<http://surl.li/fbfrx>). Здобувачі мають можливість отримати необхідну інформацію та роз'яснення використовуючи форму зворотного зв'язку електронної приймальні (<https://office.knu.ua/>). Соціальна підтримка у ЗВО реалізується відповідно до чинного законодавства та включає виплати соціальних стипендій, можливість проживання у гуртожитках, пільги та заохочення (<http://surl.li/fbfse>). Здобувачі освіти під час онлайн-зустрічей зазначають, що отримують достатню освітню, консультативну, організаційну та соціальну підтримку. Водночас ЕГ не виявила результатів актуальних опитувань здобувачів ОП стосовно різних видів підтримки у ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

П.12.3.8 Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція) (<http://surl.li/muohi>) передбачає забезпечення усім учасникам освітнього процесу безперешкодного доступу до навчально-методичного забезпечення, бібліотечних ресурсів, надання їм фахово-консультативної підтримки та ін. З метою створення безбар'єрного освітнього середовища для здобувачів із особливими освітніми потребами в Університеті реалізується Концепція розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» (<http://surl.li/mvhex>). У рамках зазначеного проекту розроблено Пам'ятку Про правила комунікації із людьми з інвалідністю (<http://surl.li/mvhwv>). Функціонує Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (<http://surl.li/mvhwq>). Для в'їзду у навчальний корпус ННІФ використовується змонтований пандус. В середині працюють спеціалізовані вбиральні та інформаційні позначення із шрифтом Брайля. Представники ЗВО повідомили, що на цій ОП особи із особливими освітніми потребами на даний час не навчаються. Проте, за наявності таких здобувачів, для них передбачена організація освітнього процесу, можливість використання дистанційних та онлайн-джерел (електронні ресурси бібліотеки) та навчання за індивідуальним графіком. Тож ЕГ констатує, що усі категорії здобувачів можуть реалізувати своє право на освіту у ЗВО.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною

для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У КНУ імені Тараса Шевченка розроблено низку документів, які регулюють політику та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією): Етичний кодекс університетської спільноти (<http://surl.li/bftod>), Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/pbjwh>), Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/grpvr>), Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/fbfsu>). У ЗВО є постійна комісія вченої ради з питань етики. В Університеті здійснюється політика щодо запобігання, виявлення та протидії корупції, затверджена Антикорупційна програма (<http://surl.li/mvtua>) та працює уповноважена особа з реалізації антикорупційної програми та запобігання корупції (<http://surl.li/bgbhm>). Здобувачі повідомили ЕГ, що для вирішення проблемних питань мають можливість звернутися до куратора, викладачів, гаранта ОП та до представників структурних підрозділів.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Функціонування Центру болгарської мови, історії та культури, як навчально-методичної бази для здобувачів даної ОП. 2. Наявність облаштованих укриттів у корпусі ННІФ та гуртожитку. 3. Реалізація концепції інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутність єдиної/кількох платформ(и) для організації онлайн-навчання та самостійної роботи здобувачів. Рекомендуємо розглянути можливість впровадження єдиної/кількох платформ(и) для онлайн-навчання та самостійної роботи здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Якісна матеріально-технічна база КНУ імені Тараса Шевченка сприяє досягненню визначених цілей та ПРН за ОП. Для здобувачів та працівників створено безпечне та зручне освітнє середовище та реалізуються можливості для навчання осіб із особливими освітніми потребами. Надається безоплатний доступ до інформаційних ресурсів. Водночас потребує вдосконалення процес дистанційного навчання - впровадження якісної уніфікованої платформи. Враховуючи узгодженість за більшістю підкритеріїв та певну узгодженість за підкритерієм 7.1, ЕГ вважає, що освітня діяльність за Критерієм 7 відповідає рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулює Положення про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (редакція 2022 року) (<http://surl.li/fdvxl>); наказ ректора від 11.08.2017 р. за №729-32 «Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакета, форм робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника» (з додатками) (<http://surl.li/iprk>); Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/dkpll>). Гарант та члени проектної групи здійснюють постійний моніторинг ОП та її перегляд з періодичністю у 2-5 років (згідно з п.п. 9.11 Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/dkpll>)), враховуючи тенденції набору на ОП, рекомендації стейкхолдерів, актуальні тенденції розвитку вищої школи, ринку праці України та сучасні наукові дослідження у філологічній науці, а також досвід, який НПП здобули під час проходження стажування. У процесі

спілкування ЕГ зі здобувачами освіти за ОП було з'ясовано, що вони можуть висловити свої пропозиції щодо ОП або окремих ОК в усній формі, під час неформального спілкування. Студенти звернулися до розробників ОП із пропозицією запровадити вивчення англійської мови та розширити можливості вибору ОК (не лише із запропонованих блоків). В ОП 2020 р. було внесено ОК «Англійська мова» (26 кредитів), ОК «Англійська мова та практика перекладу з англійської мови» (4 кредити), підсумковий іспит з англійської мови. Пропозиції стейкхолдерів щодо поглиблення рівня практичної підготовки було взято до відома, що знайшло свій відбиток у такій ОК, як фахово-виробнича практика з відривом від виробництва (8 кредитів). Результати переглядів та доцільність внесення змін розглядається на засіданнях випускової кафедри. За словами гаранта, у процесі перегляду ОП враховуються результати регулярних опитувань студентів. На сайті ОП розділ «Моніторинг освітньої програми» є неактивним. Наразі відбувається обговорення проєкту ОП, який розміщений на сайті ОП (<http://surl.li/qrdde>), відгуки та пропозиції можна надсилати на електронну адресу гаранта (chmyr@ukr.net). Згідно з пропозиціями здобувачів освіти у проєкті ОП змінено модель вільного вибору студента: не тільки з двох блоків дисциплін, але й з Каталогу вибіркових дисциплін ННІФ. Цим будуть задоволені потреби здобувачів освіти, а також виконані вимоги п.п. 9.4.2 Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Згідно із Положенням про студентське самоврядування Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/ipua>) органи студентського самоврядування мають право брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування; брати участь у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти; вносити пропозиції стосовно змісту програм (<http://surl.li/aojdx>), що дозволяє виконати вимоги Закону України «Про вищу освіту» (ч. 5 ст. 40). Здобувачі освіти можуть долучитися до перегляду ОП безпосередньо та/або через органи студентського самоврядування ННІФ. У процесі зустрічі з ЕГ представники студентського самоврядування зауважили, що пропозицій від студентів з удосконалення ОП не надходило. За інформацією ВСО, а також тверджень гаранта, студентів та представників студентського самоврядування, в ННІФ запроваджено практику проведення опитування щодо викладання за певними дисциплінами щосеместрово (за словами здобувачів навіть двічі на семестр). Згідно з п.п. 2.4 Положення про опитування здобувачів освіти і НПП Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/kqdp>) передбачається проведення опитування здобувачів освіти за конкретною ОП з метою вивчення думки студентства про забезпечення якості ОП. Його проведення може ініціювати директор інституту, результати анкетування мають дати підґрунтя для удосконалення ОП. У ВСО та під час зустрічей зі студентською радою та здобувачами освіти було зауважено, що результати опитувань студентів обговорюються на кафедрі слов'янської філології та вченій раді ННІФ. За словами представників різних фокус-груп, опитування щодо процедур забезпечення якості ОП здійснюється на 4 курсі. Анкетування проведено в грудні, результати опрацьовують. Аналітичних звітів щодо таких опитувань у відкритому доступі немає.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У ЗВО питання співпраці із роботодавцями унормовані у Положенні про ради роботодавців у КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/bevzbz>). Кафедра слов'янської філології, на якій функціонує ОП, має тісну співпрацю із роботодавцями, які під час спілкування з ЕГ підтвердили залучення до обговорення ОП із гарантом та робочою групою, окремі представники академічної та професійної (перекладацької, викладацької) спільноти долучалися до проведення онлайн-лекцій або офлайн-бесід. Під час зустрічі з ЕГ доцент кафедри Софійського університету відзначила високий рівень підготовки випускників за ОП та професіоналізм НПП, які забезпечують освітній процес за чинною ОП. Працедавці звернули увагу ЕГ на надзвичайну актуальність та важливість ОП, відкритість робочої групи до кооперації.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ЗВО функціонує відділ сприяння працевлаштуванню та роботи з випускниками. Під час зустрічі з ЕГ його керівник повідомив про особливості співпраці із випускниками: організація та проведення загальноуніверситетських профорієнтаційних заходів (KNU Job Expo), профільних івентів для власне фахівців з іноземних мов (Global Career Day), тісна кооперація зі студпарламентом у справі розповсюдження інформації щодо перспектив працевлаштування за різними напрямками. Для регулярного висвітлення вакансій відділ використовує ресурси Facebook, Telegram та ін., проводить опитування щодо упізнаваності працедавців серед здобувачів освіти та щодо першого робочого місця випускника, допомагають здобувачам підвищувати професійний рівень (KNU Teach Week) та ін. У ННІФ створено Асоціацію випускників та друзів інституту, випускників запрошують долучитися до цієї Асоціації шляхом заповнення анкети (<http://surl.li/qnrnk>). Щодо безпосередньо ОП «Болгарська мова і

література та англійська мова», то наразі за нею випускників немає, тож, відповідальна за цей напрям роботи по кафедрі слов'янської філології збирає та систематизує інформацію щодо кар'єрного шляху випускників за ОП «Болгарська мова і література та переклад; українська мова та література» через особисте спілкування як в офлайн (зустрічі, консультації), так і в онлайн-форматі (Facebook). Випускники попередньої ОП працюють в установах різного типу (наукових, навчальних, бізнесових, міжнародних, дипломатичних), структурах Сил оборони, засобах масової інформації тощо. Присутні на зустрічі з ЕГ випускники (співробітник посольства, молодший науковий співробітник) звернули увагу на важливість не лише практичних навичок володіння слов'янськими та англійською мовами, але й ґрунтовних теоретичних знань, які вони отримали на ОП. Водночас одна з випускниць зауважила, що у професійній діяльності вона стикнулася із проблемою браку знань щодо роботи із художнім перекладом.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Внутрішнє забезпечення якості ОП регламентується Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/ejlkd>). Завдяки дотриманню процедур забезпечення якості й активній взаємодії всіх стейкхолдерів ОП реагує на потреби ринку праці та запити всіх зацікавлених сторін, що уможливорює вчасне усунення виявлених недоліків. До моніторингу забезпечення якості освітньої діяльності (згідно із ВСО) залучається окрім робочої групи, НПП, студенти та роботодавці. Ревізія ОП відбувається на робочих нарадах робочої групи, засіданнях кафедри слов'янської філології, вченої ради ННІФ. У процесі обговорення ОП «Болгарська мова і література та англійська мова» було скориговано результати навчання згідно зі стандартом вищої освіти, загальні та фахові компетентності за низкою дисциплін (зокрема, за комплексною дисципліною «Історія болгарської літератури»), більш детально описано умови та форми оцінювання здобувачів, оновлено списки навчальної літератури, а також додано новітні інтернет-джерела. До того ж було виявлено, що вибір дисциплін не повною мірою відповідає бажанням студентів та вимогам п.п.2.2.2-2.2.7 Положення про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір дисциплін (<http://surl.li/hlpc>), адже не надає можливості вибирати ОК з інших ОП. Згідно з проектом ОП-2024, цей недолік буде усунений шляхом введення в ОП кредитів для вивчення вибіркового ОК із Каталогу вибіркового дисциплін ННІФ (<http://surl.li/qrntx>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП «Болгарська мова і література та англійська мова» проводиться вперше, а, отже, пропозицій та рекомендацій із попередніх акредитацій немає. Гарант ОП та члени робочої групи уважно вивчають досвід акредитації інших ОП КНУ імені Тараса Шевченка, враховують результати їхніх акредитацій (<http://surl.li/qpndm>), а також ухвали вченої ради КНУ імені Тараса Шевченка щодо результатів акредитації освітніх програм Університету за усіма рівнями вищої освіти у 2019/2020 н.р. (<http://surl.li/dwesy>), 2020/2021 н.р. (<http://surl.li/dweso>), 2021/2022 н.р. (<http://surl.li/dweru>), 2022/2023 н.р. (<http://surl.li/onwlo>). Ці ухвали обговорюються на засіданнях кафедри та вченої ради ННІФ і, за словами гарантів та керівника відділу забезпечення якості освіти КНУ імені Тараса Шевченка, враховуються в процесі чергового оновлення та модернізації ОП. У ВСО зазначено, що здійснений аналіз акредитацій буде взятий до уваги під час укладання нової редакції ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У КНУ імені Тараса Шевченка розроблено нормативні документи, які регламентують процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, а також розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО: Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція) (<http://surl.li/fdvxl>), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/ejlkd>). Чітко визначено 5 рівнів системи забезпечення якості освіти, які передбачають залученість усіх стейкхолдерів: здобувачів освіти та їх ініціативних груп, гарантів ОП, проектних груп, НПП, роботодавців, структурних підрозділів, які здійснюють освітню діяльність, загальноуніверситетських структурних підрозділів, що відповідають або залучені до реалізації заходів із забезпечення якості, дорадчих органів, наглядової ради, ректора, вченої ради. У 2021 році в Університеті був створений відділ забезпечення якості освіти, який координує систему забезпечення якості освіти (<http://surl.li/eienp>). Інтерв'ювання фокус-груп дозволяє зробити висновки про загальну обізнаність стейкхолдерів щодо їхньої ролі у процесі забезпечення якості освіти: НПП регулярно працюють над удосконаленням робочих програм ОК, гарант та робоча група проводять аналіз пропозицій щодо удосконалення ОП, контактують з усіма зацікавленими стейкхолдерами та періодично оновлюють ОП. До обговорення змін у ОП залучаються НПП з Львівського національного університету імені Івана Франка, з Софійського університету ім.Св.Климентя Охридського, представники інститутів НАНУ. До перегляду ОП заохочуються і здобувачі освіти, вони висловлюють свої пропозиції під час навчальних занять, або звернувшись до гаранта ОП, і роботодавці, які можуть пропонувати своє бачення шляхів поліпшення якості освіти за ОП через неформальне спілкування та шляхом надсилання

пропозицій на пошту гаранта на сторінці ОП. Водночас аналітичні звіти про результати анкетування різних груп стейкхолдерів щодо їхніх пропозицій із удосконалення цієї ОП не оприлюднено на сайті ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильних сторін за критерієм не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Відсутність оприлюднення на сайті КНУ імені Тараса Шевченка результатів опитувань різних груп стейкхолдерів щодо забезпечення якості ОП. Рекомендуємо гаранту ОП регулярно оприлюднювати результати опитування стейкхолдерів щодо забезпечення якості ОП «Болгарська мова і література та англійська мова».

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У КНУ імені Тараса Шевченка визначено процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, залучення до періодичного перегляду ОП різних груп стейкхолдерів (здобувачів освіти, роботодавців, НПП). Кафедра слов'янської філології підтримує тісні зв'язки із випускниками, які також залучені до перегляду ОП. Система забезпечення якості освіти у КНУ імені Тараса Шевченка вчасно реагує на виявлені у ОП недоліки, у ЗВО наявна практика аналізу результатів акредитацій різних ОП та екстраполяції досвіду, здобутого під час акредитаційних експерти. Однак ЕГ звернула увагу на те, що спілкування зі стейкхолдерами не формалізується, результати опитувань різних груп стейкхолдерів щодо задоволеності якістю ОП є недоступними для ознайомлення громадськості. Отже, ЕГ визначає рівень відповідності ОП за цим критерієм як В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Внутрішні локальні документи, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу в КНУТШ наявні на офіційному сайті ЗВО у відкритому доступі для усіх зацікавлених сторін. ЕГ мала можливість ознайомитись та проаналізувати зазначене інформаційне наповнення та характеризує його, як зрозуміле, чітке та логічне. До основних актів та положень, яких дотримуються під час провадження освітньої діяльності належать: Статут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (нова редакція) (<http://surl.li/fbfvvy>); Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція) (<http://surl.li/muohi>); Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/haayb>); Етичний кодекс університетської спільноти (<http://surl.li/qqxmd>); Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/qxqoo>); Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/dklcf>); Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/alemv>); Правила внутрішнього розпорядку Університету (<http://surl.li/арухх>); Положення про поселення, переселення та виселення у студентських гуртожитках (<http://surl.li/ftdhx>) та ін. З інформацією щодо вступу та правилами прийому на навчання абітурієнти мають можливість ознайомитись за посиланням (<https://vstup.knu.ua/>). Під час онлайн-зустрічей ЕГ зі стейкхолдерами було з'ясовано, що документи та положення є доступними та зрозумілими. Інформаційно-консультативна підтримка реалізується також за допомогою сайту Навчально-наукового інституту філології (<https://philology.knu.ua/>) і різноманітних месенджерів, у групах соціальних мереж та каналу You Tube (<http://surl.li/exjht>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Внутрішня політика розміщення проекту ОП на офіційному сайті ЗВО регулюється П. 2.2 Розділу 2 «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<http://surl.li/haayb>). Під час проведення акредитаційної експертизи відбувається перегляд ОП, тож ЕГ мала можливість ознайомитись із оприлюдненим проектом - описом ОП (<http://surl.li/qrdde>). Водночас ЕГ зауважує, що відповідно до вищезазначеного положення проект ОП в Університеті розробляється у формі порівняльної таблиці (яка містить стару та нову редакцію кожної з позицій що змінюється, а також обґрунтування за кожною такою зміною). На думку ЕГ, є необхідність розмістити супровідну інформацію про часові межі розгляду проекту та форму зворотного зв'язку для зручності стейкхолдерів.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті ННІФ усі зацікавлені особи мають можливість ознайомитись із інформацією про ОП (<http://surl.li/qlpzy>) (опис, навчальний план, робочі програми обов'язкових ОК та дисциплін вибіркового блоку та ін.). Водночас, на думку ЕГ, потребує доповнення та вдосконалення практика інформування громадськості стосовно висвітлення результатів щорічного моніторингу різних аспектів реалізації ОП. ЕГ рекомендує впровадити оприлюднення результатів опитувань усіх груп стейкхолдерів, що дасть змогу відстежувати реалізацію освітнього процесу ОП для її розвитку та покращення. Це засвідчуватиме прозорість та відкритість Університету стосовно здійснення освітньої діяльності.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильних сторін не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. Відсутність практики оприлюднення результатів щорічного моніторингу ОП. Рекомендуємо відповідальним особам запровадити практику оприлюднення на сайті результатів опитування усіх груп стейкхолдерів з метою інформування зацікавлених сторін. 2. Відсутність під час розгляду проекту ОП супровідної інформації про часові межі його обговорення. Невідповідність форми проекту ОП вимогам документів КНУ імені Тараса Шевченка. Рекомендуємо гарантувати під час наступного перегляду ОП увідповіднити форму проекту з вимогами, зазначеними в локальних документах ЗВО, та вказувати період розгляду проекту.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Публічність та відкритість Університету загалом відповідає Критерію 9. Документи, що регулюють правила і обов'язки для учасників освітнього процесу є доступними та чіткими. Реалізується практика громадського обговорення проекту ОП та висвітлено достатній обсяг змісту ОП та її освітніх компонентів. Водночас потребує доповнення інформація стосовно результатів щорічного моніторингу ОП. Варто також увідповіднити форму проекту ОП із положенням ЗВО. Отже, враховуючи значний рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритерієм 9.1 та частковий за 9.2 та 9.3, ЕГ дійшла висновку, що освітня діяльність ОП за Критерієм 9 відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Редагована Програма_візиту_КНУ_15- 17.02.24.pdf</i>	SEjoDTNI3XdoNfZNVTTujKSERv/P7ggDplcFrgVtR bw=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Попович Анжеліка Станіславівна

Члени експертної групи

Лещенко Ганна Веніамінівна

Василина Катерина Миколаївна

Смаглій Валерія Михайлівна

Медведь Валентина Валентинівна